

Doporučení k systémové podpoře dětí se speciálními vzdělávacími potřebami při vzdělávání distančním způsobem

Po uzavření speciálních škol se aktuálně většina dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) vzdělává distančním způsobem. Děti se SVP a jejich rodiny potřebují k distančnímu vzdělávání maximální možnou podporu ze strany školy i systému. Jejich vzdělávání rozhodně nemůže zůstat jen na jejich rodinách. Podpora musí směřovat zejména k rodinám dětí vyžadujících nepřetržitou péči, které se nemohou plnohodnotně vzdělávat on-line formou. Dále také k rodinám dětí socioekonomicky znevýhodněných, které nemají k online výuce patřičné vybavení nebo podmínky. Zvýšená podpora musí směřovat také za dětmi ohroženými násilím v rodině, dětmi s duševním onemocněním a dětmi s odlišným mateřským jazykem. Všechny tyto děti i nadále potřebují individualizovanou podporu ve vzdělávání, poskytovanou podle jejich možností v domácím prostředí nebo v prostorách školy. V opačném případě hrozí, že tak jako na jaře ze systému vzdělávání znovu zcela vypadnou tisíce nejvíce zranitelných dětí a opět se ještě více prohloubí vzdělávací nerovnosti. Jejich řešení je přitom jedním z hlavních cílů vládou nedávno schválené Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.

Žádáme MŠMT a vládu, aby:

1. Zavření škol pro děti se SVP omezili jen po nezbytně nutnou dobu s následnou možností volby rodičů mezi prezenčním a distančním vzděláváním

Návrat dětí se SVP do speciálních i běžných škol by měl být umožněn co nejdříve, hned s první vlnou rozvolňovacích opatření. Všem rodinám by mělo být v těchto nestandardních podmínkách umožněno podle situace dítěte a rodiny volit mezi prezenční výukou ve škole a pokračováním v distančním vzdělávání bez ohrožení nároku na ošetřovné.

2. V přijatých vládních usneseních a komunikaci směrem ke školám zohlednili nutnost individualizované osobní podpory dětí se SVP

Děti se SVP mají právní nárok na individualizovanou podporu ve vzdělávání a poskytování přiznaných podpůrných opatření. V běžných i speciálních školách se vzdělávají se zvýšenou personální, poradenskou i materiální podporou. Tu je třeba zachovat i při vzdělávání distančním způsobem a platných krizových opatřeních. Pro některé děti se SVP není ani individuální distanční podpora z řady různých důvodů možná. Ty je pak třeba podpořit osobně v jejich domácím prostředí nebo individuálně v prostorách školy. Na to je třeba také myslet při formulaci aktuálních krizových vládních opatření a systémově zajišťovat kontinuitu podpory těch nejzranitelnějších skupin dětí, které potřebují ve vzdělávání nejintenzivnější podporu. Kupříkladu výjimky z výkonu povolání a činnosti je nutné vztahovat kromě sociálních, zdravotních a dalších služeb také jmenovitě na služby školské a výjimky z omezení pobytu na veřejně přístupných místech v počtu nejvýše 2 osob, které se vztahují i na vzdělávání ve školách a školských zařízeních, vykládat také ve prospěch dětí se SVP, které se nemohou vzdělávat online a potřebují individuální podporu v prostorách školy. Tyto možnosti zvýšené podpory znevýhodněných dětí je dále nutné školám ze strany MŠMT jednoznačně a srozumitelně komunikovat, aby v praxi nedocházelo k pochybám, zda je možné v době nouzového stavu a omezení pohybu dětem osobní podporu ve škole nebo v domácím prostředí poskytovat.

3. Monitorovali ve spolupráci s MAPy, zřizovateli a řediteli škol aktuální situaci jednotlivých žáků

Ve spolupráci s aktéry vzdělávání je třeba aktivně získávat a vyhodnocovat aktuální data ze škol a monitorovat situaci jednotlivých žáků. Všem dětem, které zůstaly bez kontaktu se školou, poskytnout rychlou personální nebo technickou podporu tak, aby tisíce dětí nezůstaly mimo systém jako tomu bylo na jaře.

4. Zajistili nárok všech rodičů na ošetřovné

Rodiče dětí se SVP musí mít nárok na ošetřovné minimálně ve stejném režimu jako ostatní rodiče. U rodičů dětí pečujících o dítě se zdravotním postižením bez věkové hranice 10 let věku dítěte a ideálně také ve zvýšené sazbě. Nelze opomenout rodiče dětí se zdravotním postižením, kteří jsou osobami samostatně výdělečně činnými a vykonávají ze zákona o důchodovém pojištění (§ 9 odst. 6 písm. c) samostatně výdělečnou činnost jako vedlejší z důvodu péče o osobu závislou na péči jiné osoby. Je neakceptovatelné, aby z důvodu zákonné výjimky o nárok na ošetřovné přišli.

Žádáme ředitele škol a zřizovatele, aby:

1. Monitorovali a maximálně podpořili děti, které nejsou schopné nebo se nemohou vzdělávat online či jiným distančním způsobem

Všem dětem, které zůstaly bez kontaktu se školou nebo adekvátních podpůrných opatření, je třeba poskytnout rychlou personální nebo technickou podporu.

2. K zajištění podpory dětem a jejich rodinám využívali všechny dostupné možnosti

Při distančním vzdělávání je nutné využívat nejen online výuku a samostatné plnění zadaných úkolů, ale také osobní konzultace a individuální výuku v prostorách školy nebo v domácím prostředí, za předpokladu dodržení požadovaných hygienických opatření. Stejně jako sociální služby nadále fungují pro děti i dospělé s potřebou podpory na osobní bázi, je nezbytné umožnit zvláště zranitelným dětem osobní setkávání a společnou práci zejména s asistenty pedagoga doma nebo ve škole. Ve spolupráci se studenty a dobrovolníky je možné zajišťovat dětem i jejich rodinám další individuální podporu ve vzdělávání včetně doučování (např. [Zapojme všechny](#), [Talentify.me](#), dobrovolnictví).

3. Zajistili pravidelný kontakt pracovníků školního poradenského pracoviště s ohroženými dětmi a pravidelné konzultace rodičům

Pracovníci školního poradenského pracoviště by měli aktivně iniciovat a udržovat kontakt se všemi ohroženými dětmi a poskytovat jim podporu. Školy by měly všem rodičům zajistit možnost pravidelných konzultací se školními poradenskými pracovníky případně i formou pravidelných online setkání. O této možnosti by měli být rodiče informováni běžnými komunikačními kanály školy.

4. Směřovali potřebné rodiny na podpůrné služby v území

Školy by měly monitorovat rodiny se zvýšenou potřebou podpory a informovat je o podpůrných zejména sociálních a zdravotních službách v území (nizkoprahová zařízení, respitní služby, asistence, krizové linky, psychologové, psychiatři) a také o službách dobrovolníků a možnostech doučování ze strany studentů.